

Merialuesuunnittelun vuorovaikutus ja vaikuttamisen paikat

Timo Rantanen, merialuesuunnitteluyhteistyön
suunnittelija, merialuesuunnitteluyhteistyön koordinaatio

Merialuesuunnittelu on vuorovaikutteista

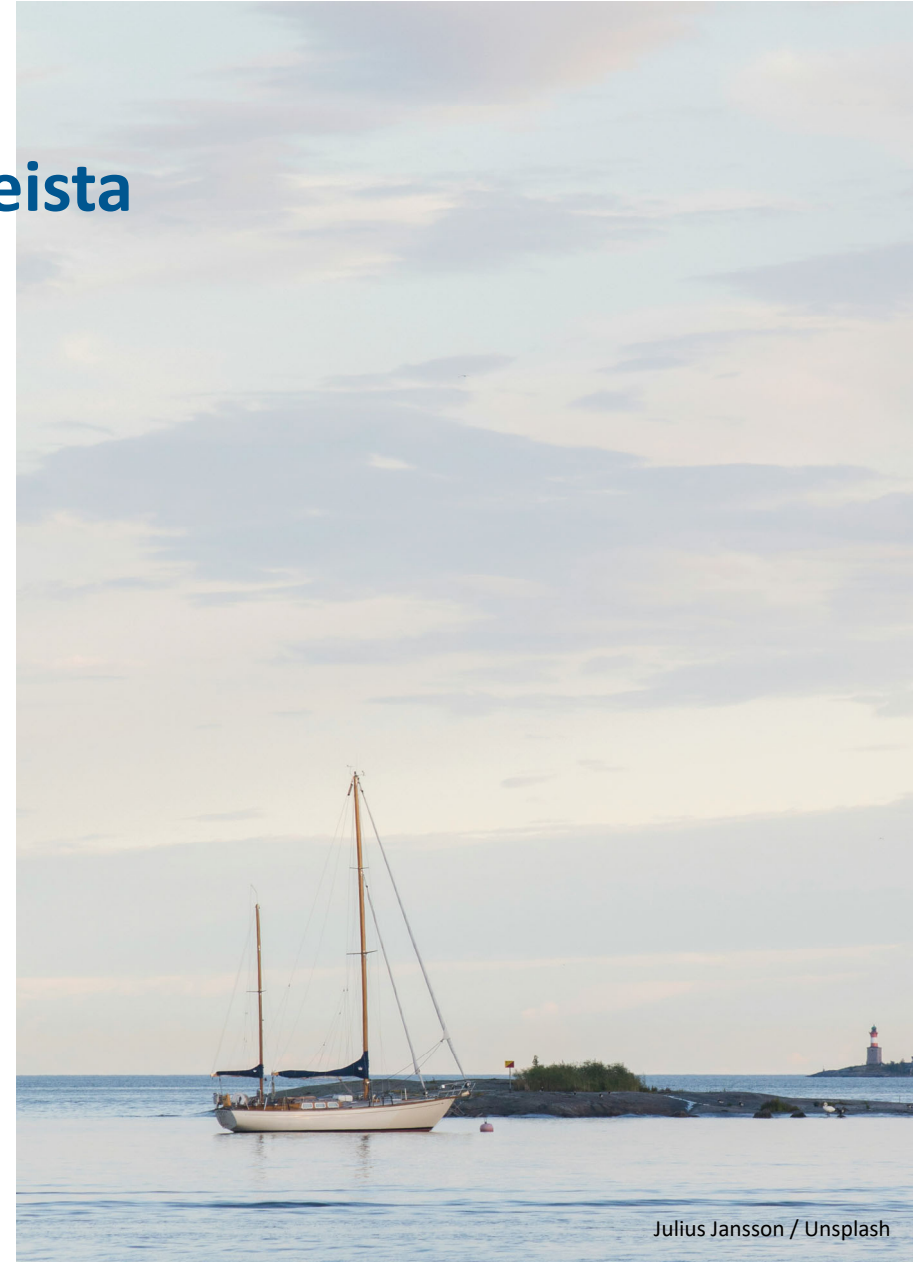
Merialuesuunnittelu toteutetaan tiiviissä yhteistyössä sidosryhmien kanssa ja vuorovaikutus on tärkeä osa suunnittelua. Kaikilla viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään, on mahdollisuus osallistua merialuesuunnitelman valmisteluun.

Merialuesuunnitelmat kuvaavat rannikon maakuntien liittojen johdolla muodostettua yhteistä näkemystä merialueen tulevan kestäväen käytön suuntaviivoista.

67 c § Osallistuminen ja lausunnot

Maakuntien liittojen on järjestettävä merialuesuunnitelman valmistelu siten, että viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään, on mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Maakuntien liittojen on pyydettävä lausunto niiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä, joiden toimialaan tai tehtäviin suunnitelma olennaisesti liittyy. Ulkoasiainministeriöltä on pyydettävä lausunto talousvyöhykkeen osalta.

Muille kuin 1 momentissa tarkoitetuille tahoille on varattava mahdollisuus tutustua valmisteluaineistoon sekä esittää siitä mielipiteensä julkaisemalla asiaa koskeva ilmoitus internetissä. Mielipiteiden esittämiselle on varattava vähintään 30 päivää.

MSP 1.0 Osallistamisen arviointi

Arviointiprosessi

Merialuesuunnittelun ensimmäisen kierroksen osallistamisen arvioinnin keskeisenä lähestymistapana toimi *osallistava yhteisarviointi*.

Arviointikriteeristön määrittelyssä huomioitiin erityisesti tavoitelähtöisyys, arvioinnin toistettavuuden tarve seuraavilla suunnittelukierroksilla sekä Euroopan vihreän kehityksen (EGD) teemat, painottaen *oikeudenmukaista vihreää siirtymää*.

Arvioinnin kriteeristö

Relevanssi ja hyödyttävyy

mm. tapahtumien ja niistä saadun tiedon hyödynnettävyys

- *Ovatko tilaisuudet ja viestintä hyödyttäneet suunnittelua ja sen eteenpäin viemistä?*

Organisointi ja kommunikatiivisuus

mm. järjestelyt, kutsut, tiedottaminen, viestin selkeys

- *Miten tilaisuuksien ja tiedottamisen organisointi sujui?*
- *Onko tilaisuuksissa keskitytty tarpeeksi oikeisiin asioihin, jotta tilaisuudet ovat edesauttaneet tavoitteiden saavuttamista?*

Ajoitus ja vuorovaikutuksen intensiteetti

mm. tilaisuuksien määrä ja toistuvuus, oikea-aikaisuus

- *Oliko vuorovaikutustapahtumien määrä riittävä ja olivatko ne oikea-aikaisesti järjestetty?*
- *Onnistuttiinko kontaktoinnin oikea-aikaisuudessa?*

Monipuolisuus

mm. erilaisten osallistumismuotojen mahdollisuus:

- *Ovatko vuorovaikutusmenetelmät olleet monipuolisia ja huomioineet erilaisten osallistumismuotojen mahdollisuuden?*

Tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus

mm. osallisten tasavertainen kohtelu

- *Miten hyvin tasa-arvoisuuteen ja yhdenvertaisuuteen on kiinnitetty huomiota vuorovaikutusta suunniteltaessa ja toteutettaessa?*
- *Onko jokin sidosryhmä ehkä puuttunut?*

Avoimuus ja läpinäkyvyys

mm. tiedon löytyminen tapahtumiin, aineistojen saavutettavuus

- *Onko tieto suunnittelusta ja osallistumismahdollisuuksista ollut kaikkien saatavilla?*
- *Onko suunnittelussa käytetty ja tuotettu aineisto ollut saavutettavaa?*

MSP 1.0 Osallistamisen arviointi

Arvioinnin toteutus

Merialuesuunnittelun ensimmäisen kierroksen kokonaisarvioinnin toteutti WSP Finland Oy itsenäisenä asiantuntijatyöskentelynä.

Verkkokyselyn, ryhmähaastattelujen ja merialuesuunnittelun koordinaatioryhmän itsearvioinnista tuotettiin erilliset laajemmat yhteenvedot.

Verkkokysely

Kysely toteutettiin nettikyselynä hyödyntäen Webropol-ohjelmaa. **Kysely oli auki 20.2.-1.3.2024.**

Kyselyä jaettiin laajasti Merialuesuunnittelun koordinaatioryhmän kautta eri kanavissa. **Kysely lähetettiin noin 1200 vastaanottajalle.**

Kyselyyn saatiin **93 kpl vastauksia**, mikä vastaa noin 8 prosentin osuutta vastaanottajista.

Kyselyssä taustoitettiin osallistujien edustamaa tahoja, toimialaa, toiminta-aluetta sekä eri merialuesuunnittelun vaiheisiin ja tilaisuuksiin osallistumista.

Kyselyn kysymyksissä oli sekä pisteväittämiä **arviointiasteikolla 1-10** (1 = en lainkaan samaa mieltä, 10 = täysin samaa mieltä), sekä **avoimia kysymyksiä**.

Ryhmähaastattelut

Tilaisuudet toteutettiin Teamsillä kolmena erillisenä asiantuntijoiden ryhmähaastatteluna **5.-7.3.2024** välisenä aikana.

Haastatteluihin osallistui yhteensä **12 merialuesuunnittelun** sidosryhmien ydinhenkilöä.

Haastatteluissa painotettiin **kolmea EU:n vihreän siirtymän teemaa:**

- *Meriluonto ja -ympäristö*
- *Kalastus ja kalankasvatus*
- *Merellinen energiantuotanto ja meriliikenne ml. satamat*

Haastattelujen runko koostui **ensimmäistä merialuesuunnittelu-kierrosta koskevasta arvioinnista** sekä **toisen kierroksen osallistamisen kehittämistarpeiden tunnistamisesta**.

Merialuesuunnittelun koordinaatioryhmän itsearviointi

Merialuesuunnittelun koordinaatioryhmän itsearvioinnissa arvoitiin vuorovaikutusta merialuesuunnittelun koordinaatioryhmän tehtävän/roolin näkökulmasta (yhteensovittaminen, yhteistyön ylläpitäminen, yhteisen tavoitteen kirkastus, suunnittelun vahva tuki).

2. Osallistamisen arviointi **Arvioinnin kooste kriteereittäin**

Relevanssi ja hyödyttävyyttä

Tilaisuudet ja viestintä onnistuivat hyödyttämään suunnittelua ja sen eteenpäin viemistä:

- **onnistuneet vuorovaikutustilaisuudet** sekä osallisten että järjestäjien näkökulmasta
- **Yhteistyöskentelyn mahdollisuuksia pidettiin pääosin hyvänä ja työskentelyä jopa vaikuttavana**

• Kyselyn ka. 6,7 / 10

Organisointi ja kommunikatiivisuus

Viestinnän ja vuorovaikutuksen koettiin lisäävän ainakin jossain määrin ymmärrystä merialuesuunnittelusta ja sen tavoitteista (7,2/10):

- tiedottaminen tilaisuuksista oli riittävää ja tilaisuudet koettiin osallisten mielestä laadukkaasti järjestettyinä (7,2/10)
- Koordinaatioryhmän alainen viestijärjestelmä toimi hyvin

• Kyselyn ka. 6,7 / 10

Ajoitus ja vuorovaikutuksen intensiteetti

Osallistamisen määrä koettiin pääosin riittävänä:

- tilaisuuksia koettiin olleen riittävästi sekä valtakunnan tasolla että alueellisesti; alueellisten tilaisuuksien rooli nähtiin erityisen tärkeänä ja niitä pidettiin onnistuneina
- Pääosin tiedottamisen ja kutsujen koettiin olleen oikea-aikaista

• Kyselyn ka. 6,6 / 10

Monipuolisuus

Osallistamista toteutettiin monipuolisesti läpi prosessin:

- viestintää tehtiin monikanavaisesti
- tilaisuuksia ja osallistumismahdollisuuksia järjestettiin monipuolisesti
- hybridi-tilaisuudet koettiin hyvinä

• Kyselyn ka. 6,7 / 10

Tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus

Ensimmäisellä kierroksella tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus toteutui ainakin osittain mm:

- pyrkimyksellä saada kaikki merelliset sidosryhmät mukaan yhteistyöskentelyyn
- tasavertaisena viestintänä kaikille osallisille
- Vuorovaikutusmahdollisuuksien tarjoamisena yhdenvertaisesti
- Viestimällä ja tuottamalla aineistoa kolmikielisesti

• Kyselyn ka. 6,4 / 10

Avoimuus ja läpinäkyvyys

Osallistamisen avoimuus ja läpinäkyvyys onnistui ainakin seuraavien osuuksin:

- tietoa tilaisuuksista ja suunnitelman etenemisestä on jaettu avoimesti
- viestintä vuorovaikutustilaisuuksissa on ollut avointa ja läpinäkyvää
- suunnitteluaineisto on ollut avoimesti saatavilla ja se on ollut saavutettavaa

• Kyselyn ka. 6,7 / 10

Merialuesuunnittelun prosessin kuvaus puuttui oleellisesti viestinnästä ja vuorovaikutuksesta, suunnittelun reunaehdot kaivattiin. Lisäksi:

- **merialuesuunnitelman tavoitteiden esiintuominen kaipasi vahvistusta**
- kaivattiin toimialojen reunaehtojen esittämistä yhteistyöskentelyn tueksi
- toimialojen tarpeiden yhteensovittaminen koettiin jääneen osin vajaaksi

Tiedotteiden ja kutsujen määrä oli suuri, tilaisuuksia oli vaikea erottaa toisistaan ja niiden suhdetta suunnitteluprosessiin ei ymmärretty. Lisäksi:

- tilaisuuksien järjestämiseen kaivattiin enemmän tukea
- tilaisuuksien tavoitteiden kuvaaminen suppeaa ja yhteistyöskentelyn ohjaaminen ja fasilitointi osin turhan kevyttä
- viestintä osallistumisen vaikuttavuudesta puutteellista osallisille

Viestinnän ja vuorovaikutuksen osalta kaivattiin prosessiin liitettyä kokonaisnäkömää ja vuosikelloa tulevista tilaisuuksista. Lisäksi:

- kontaktoinnin oikea-aikaisuudessa haasteita niiden osallisten suuntaan, joilta toivotaan esittelyaineistoa tilaisuuksiin
- Vaikka yhteistyöskentelyn tilaisuuksien määrä sai kiitosta, aiheutti se myös osittain työpajaähkyä

Monipuolisesta viestinnästä ja vuorovaikuttamisesta huolimatta nousi **huoli siitä, tavoitetaanko käytössä olevilla menetelmillä kaikki suunnittelun osapuolet** mukaan riittävällä tavalla:

- viranomaistahoja toivottiin osallistettavan enemmän/eri tavoin jatkossa
- Kohdennettuja kyselyjä/haastatteluja toivottiin erityisesti toimialoilla, joilla alueellisuus korostuu toiminnassa

Osalliset tunnistivat tasa-arvoisuutta mahdollisesti heikentävinä seikkoina:

- Luonto- ja suojelutoimialan nähtiin painottuneen vuorovaikutustilaisuuksissa
- Merituulivoima koettiin haastavana yhteensovitettava ja eriarvoisena muihin toimialoihin nähden
- Uusien ja vanhojen toimialojen kohtelemisen samanarvoisuus ontui

Avointa ja läpinäkyvää prosessia heikensi:

- osin heikko medianäkyvyys
- teknisen kaavakielen käyttö
- joidenkin sidosryhmien puuttuminen suunnittelun piiristä
- kansainvälinen näkökulma/yhteensovitus ei näkynyt joillekin sidosryhmille

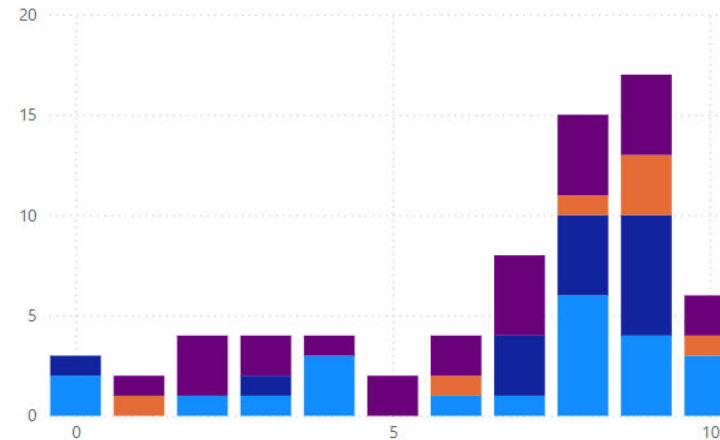
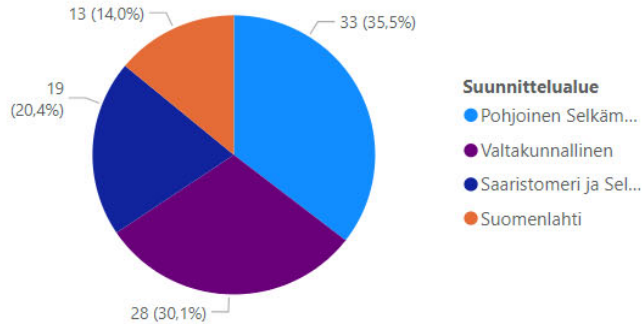
Vuorovaikutusprosessi

Edustamani toimiala tuli tasapuolisesti ja tasa-arvoisesti kohdelluksi suunnittelun aikana ja osallistumisen tilaisuuksissa.

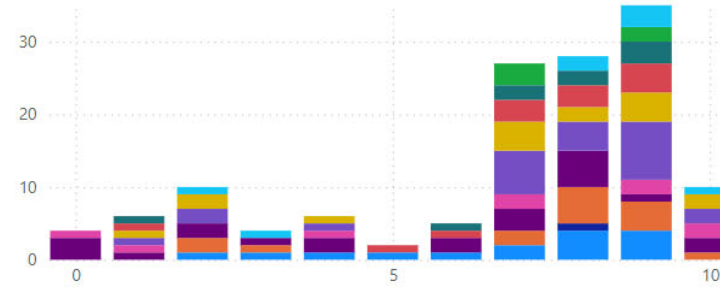
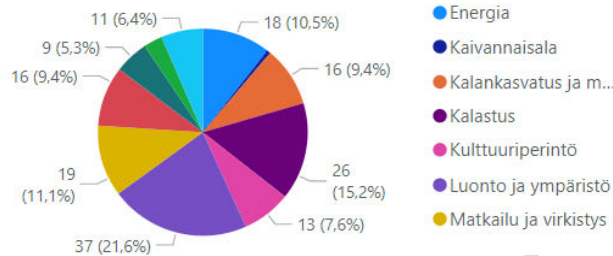

- Tasapuolisuus
- Tavoitettavuus
- Avoimuus
- Monipuolisuus
- Onnistuminen

Suunnittelualueet

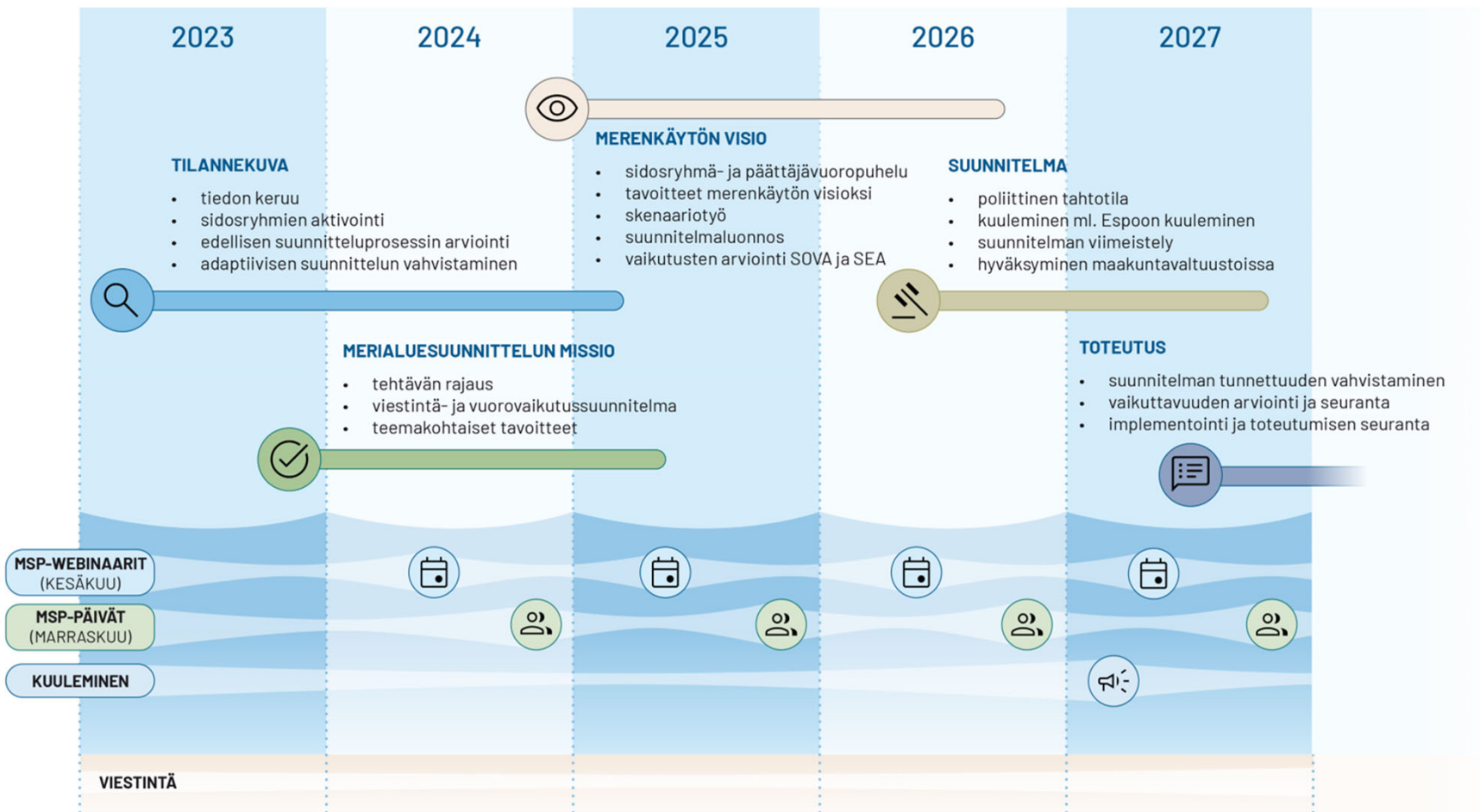

Toimialat

- **PowerBI-tulokset tulossa merialuesuunnittelun sivuille**
tiedottaminen ja viestintä, tilaisuudet ja työpajat, vaikuttaminen, vuorovaikutusprosessi

Vuorovaikutuksen prosessi - MSP 2.0

Kaikille avoin yhteistyöverkosto

www.merialuesuunnittelu.fi

Vuorovaikutusverkostot

YM:N MERIALUESUUNNITTELU- TYÖRYHMÄ

Prosessin vaiheet: Kaikissa prosessin vaiheissa

Toistuvuus/ajoitus: jatkuva

Keskeisiä sidosryhmiä menetelmän osalta: Ministeriöt

Kuvaus ja muuta huomioitavaa: Ympäristöministeriö on asettanut työryhmän ajalle 1.6.2024–30.12.2026, jonka tehtävänä on seurata suunnittelun etenemistä merialuesuunnittelun toisella kierroksella ja tuoda esiin valtioneuvoston ja oman toimialansa osalta huomioitavia näkökohtia merialuesuunnitelman laatimiseen.

Vastuu järjestämisestä: Ympäristöministeriö

SEKTORIYHTEYSHENKILÖRYHMÄ

Prosessin vaiheet: Kaikissa prosessin vaiheissa, erityisesti Visio ja Suunnitelma

Toistuvuus/ajoitus: Jatkuva: kootaan ja ylläpidetään aktiivisesti

Keskeisiä sidosryhmiä menetelmän osalta: Virastot, tutkimuslaitokset, merellisten sidosryhmien edunvalvonta ja kehittämisorganisaatiot.

Kuvaus ja muuta huomioitavaa: Avainryhmät kootaan kansallisista ja alueellisista toimijoista, nimeämispyyntö 75 organisaatiolle. Ryhmä nimetään 1.9.2024 ja toimikausi on 31.12.2027 saakka.

Vastuu järjestämisestä: MSP-koordinaatio

KAIKILLE AVOIN MSP- YHTEISTYÖVERKOSTO

Prosessin vaiheet: Kaikissa prosessin vaiheissa

Toistuvuus/ajoitus: Jatkuvasti päivitettävä ja päivittyvä

Keskeisiä sidosryhmiä menetelmän osalta: Kaikki, joihin suunnitelma vaikuttaa

Kuvaus ja muuta huomioitavaa: Ajantasainen yhteistyöverkostolistaus on oleellinen vuorovaikutuksen edellytys. Yhteistyöverkostoa mainostetaan aktiivisesti ja verkosto kasvaa organisesti suunnittelun edetessä.

Vastuu järjestämisestä: MSP-koordinaatio

TUTKIMUSYHTEISTYÖVERKOSTO

Prosessin vaiheet: Kaikissa prosessin vaiheissa

Toistuvuus/ajoitus: jatkuva

Keskeisiä sidosryhmiä menetelmän osalta: tutkimuslaitokset, yliopistot ja ammattikorkeakoulut

Kuvaus ja muuta huomioitavaa: Tavoitteena on vahvistaa merialuesuunnittelun vaikuttavuutta ja sujuvoittaa yhteistyökäytäntöjä uuden tiedon ja saavutettavuuden osalta eri tutkimuslaitosten, yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa. MSP-tutkijaverkosto käynnistetään syksyllä 2024. Rakennetaan yhteistyömahdollisuuksia tutkimus- ja kehittämistoiminnalle.

Vastuu järjestämisestä: MSP-koordinaatio

Vuorovaikutuksen paikat

MSP-webinaarit

MSP-webinaarit ovat **kaikille avoimia vuosittain kesäkuussa järjestettäviä verkkotilaisuuksia, joissa esitellään tehdyt ja ajankohtaiset toimenpiteet sekä suunnataan katse suunnittelun tuleviin vaiheisiin.** Tilaisuudessa voit esittää sinua askarruttavia kysymyksiä. Tapahtuman järjestää Merialuesuunnittelyyhteistyön koordinaatio. Webinaareista tiedotetaan MSP:n somekanavilla, ja niistä saat tiedon myös uutiskirjeen tilaajana.

MSP-päivät

MSP-päivät ovat **tiedotus- ja verkostoitumistapahtuma merialuesuunnitteluprosessissa keskeisesti mukana oleville sidosryhmille, asiantuntijoille ja viranomaisille.** MSP-päivillä on mahdollisuus esitellä omia merialuesuunnitteluun liittyviä toimia ja hankkeita muille osallistujille. MSP-päivät järjestetään **vuosittain marraskuun viimeisellä viikolla, ja tapahtuman teema vaihtelee merellisten teemojen ympärillä.** Tapahtuman järjestää Merialuesuunnittelyyhteistyön koordinaatio ja rannikon maakuntien liitot. Kutsut tapahtumaan toimitetaan sähköpostitse.

Kuulemiskierrokset

Kuulemiskierros on suunnattu viranomaisille, merellisille sidosryhmille ja

asiantuntijaorganisaatioille, ja se ajoittuu vuoden 2027 alkuun. Osallistava kuuleminen on kohdennettu kaikille, joihin suunnitelmalla on vaikutusta, ja se pidetään jo aiemmin Merenkäytön vision ja suunnitteluluonnoksen laatimisen aikana. **Suunnitteilla karttapohjainen osallistava kuuleminen.**

Vuorovaikutuksen paikat

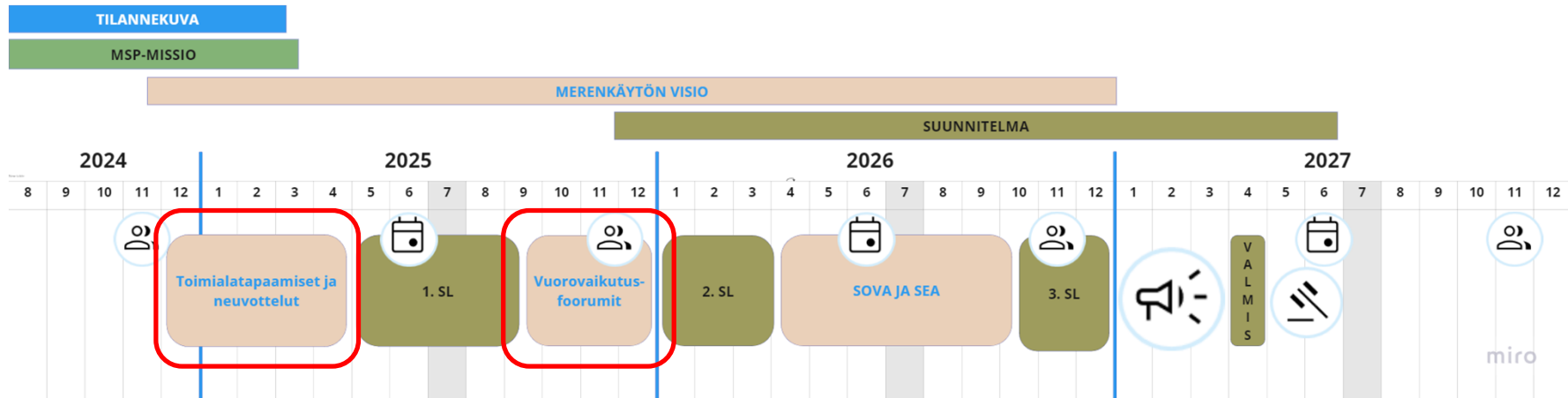
Toimialakohtaiset tilaisuudet ja neuvottelut

Merialuesuunnittelu yhteistyön koordinaatio ja rannikon maakuntien liitot järjestävät **kansallisia, alueellisia ja paikallisia merialuesuunnittelun työpajoja ja neuvotteluita viranomaisten, asiantuntijoiden ja sidosryhmien kanssa Merenkäytön vision valmistelemiseksi ajalla 12/2024–5/2025.**

MSP-vuorovaikutusfoorumit

MSP-vuorovaikutusfoorumit ovat **merialuesuunnitteluprosessin teemallisia ja tavoitteellisia kansallisia ja alueellisia työpajoja. Työpajasarja järjestetään syksyllä 2025 osana Merenkäytön vision muodostamista.**

www.merialuesuunnitelma.fi
www.merialuesuunnittelu.fi

